

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра культурології та медіакомунікацій

**МОЛОДІЖНІ СУБКУЛЬТУРИ:
КІНЕЦЬ XX – ПОЧАТОК XXI СТОЛІТТЯ**

Програма та навчально-методичні матеріали
з навчальної дисципліни

Галузь знань – 06 Журналістика
Спеціальність – 061 Журналістика
Освітньо-професійна програма – Соціальна та культурна журналістика
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Харків, 2024

УДК 316.723-053.6(073)

М 75

Друкується за рішенням Науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 6 від 27.11.2024 р.)

Рецензенти:

Р. Г. Набоков – канд. мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри режисури
Харківської державної академії культури

Н. В. Мархайчук – канд. мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри
мистецтвознавства Харківської державної академії культури

Розробник:

М.О. Жигайло – канд. культурології, старший викладач

М 75

Молодіжні субкультури: кінець ХХ – початок ХХІ століття : програма та навч.-метод. матеріали з навч. дисципліни для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» / М-во культури та стратег. комунікацій України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т культурології та соц. комунікацій, Каф. культурології та медіакомунікацій ; [розроб. М. О. Жигайло]. Харків : ХДАК, 2024. 26 с.

УДК 316.723-053.6"199/200"(073)

І. РЕКВІЗИЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна / освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 06 Журналістика	Вибіркова	
	Спеціальність 061 Журналістика		
Індивідуальне науково-дослідне завдання <i>курсова робота або аналоги</i> (назва) Не передбачено	Освітньо-професійна програма Соціальна та культурна журналістика	Рік підготовки:	
		2-й	-
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		3-й	-
Аудиторних годин для денної форми – 30; самостійної роботи здобувача освіти – 60.	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Лекції	
		18 год.	-
		Практичні	
		12 год.	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Молодіжні субкультури: кінець XX – початок XXI століття» націлена на набуття здобувачами освіти здатності критично аналізувати молодіжні субкультури у вітчизняному та зарубіжному соціокультурному просторі.

Мета. У межах реалізації компетентнісного підходу до підготовки фахівців, навчальна дисципліна спрямована на забезпечення інтегрованого результату, пов'язаного з висвітленням теоретичних аспектів молодіжних субкультур у кінці XX – початку XXI століття, а також формуванням у здобувачів вищої освіти умінь та навичок критичного аналізу субкультур на сучасному етапі цивілізаційного поступу.

Відповідно до освітньо-професійної програми, навчальна дисципліна формує такі компетентності та програмні результати навчання:

Освітньо-професійна програма – Соціальна та культурна журналістика

Загальні компетентності

- ЗК3. Здатність бути критичним і самокритичним;
- ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ЗК8. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності

- ФК1. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

Програмні результати навчання

- ПРН4. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

Критерії оцінювання результатів навчання:

Основний засіб діагностики успішності навчання – залік.

Оцінювання знань здійснюється за 100 бальною рейтинговою шкалою.

1. *Відмінно (90 – 100 балів, А):*

- вільне володіння понятійним апаратом,
- вільна орієнтація в матеріалі дисципліни і здатність відповісти на різні питання;
- високий рівень виконання програмних завдань.

2. *Добре (74 – 89 балів, С, В):*

- добре володіння основними термінами і поняттями,
- досить вільна орієнтація в матеріалі дисципліни і здатність відповісти на основні питання;

– добрий рівень виконання програмних завдань.

3. *Задовільно (60 – 73 бали, D, E):*

– посередній рівень володіння основними термінами і поняттями,

– недостатньо вільна орієнтація в матеріалі дисципліни і здатність відповісти на окремі питання;

– посередній рівень виконання програмних завдань.

4. *Незадовільно з можливістю повторного складання (35 – 59 балів, FX):*

– незнання основних термінів та понять,

– незнання основного матеріалу дисципліни і неспроможність відповісти на більшість питань;

– незадовільний рівень виконання окремих програмних завдань.

5. *Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни (0 – 34 бали, F):*

– незнання основних термінів та понять,

– незнання матеріалу дисципліни і неспроможність відповісти на питання;

– нездатність до виконання більшості програмних завдань.

Основним критерієм успішності вивчення здобувачем освіти навчальної дисципліни є отримання ним не менш як 60 балів зі 100 за сукупністю усіх видів робіт: складання підсумкового заліку для денної форми здобуття освіти, участь у практичних заняттях, виконання завдань для самостійної роботи.

II. НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

1. ТЕМАТИЧНО-ЗМІСТОВНЕ НАПОВНЕННЯ

Навчальний матеріал поділено на два розділи, які містять 6 тем, пов'язаних між собою змістовими складовими.

Розділ 1 «Теоретичні аспекти дослідження молодіжних субкультур» включає 2 теми: Молодіжні субкультури: особливості визначення, специфіка виникнення, критерії вивчення; Типологія молодіжних рухів та субкультур.

Розділ 2 «Молодіжні субкультури в добу цивілізаційної глобалізації» складається із 4 тем: Музичні, творчо-іміджеві, спортивні субкультури; Кримінальні, анархістські, нетрадиційні релігійні субкультури; Гедоністично-розважальні субкультури. Субкультури онлайн-середовища; Молодіжні субкультури у вітчизняному соціокультурному просторі.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДІЖНИХ СУБКУЛЬТУР

Тема 1. Молодіжні субкультури: особливості визначення, специфіка виникнення, критерії вивчення

Поняття «контркультура», «субкультура» та «молодіжна субкультура». Дослідження субкультур у працях Альберта Коена та Теодора Розака. Визначення «молодіжна субкультура» у працях Толкотта Парсонса. Специфіка досліджень «молодіжних субкультур». Характеристики субкультур. Основні підходи до вивчення активної участі молоді у розвитку субкультур. Типи молодіжних субкультур. Передумови виникнення. Роль субкультур в молодіжному дозвіллі. Вплив субкультур на самореалізацію та самопрезентацію молоді. Конструктивний та деструктивний вплив субкультур на молодь.

Тема 2. Типологія молодіжних рухів та субкультур

Основні критерії класифікації субкультур. Типологізація молодіжних субкультур: за соціальною спрямованістю; за взаємовідносинами; за ступенем спілкування; за ступенем стабільності; за типом лідерства; за віком: різновікові та одновікові; за статтю. Класифікації субкультури за напрямками діяльності: суспільно-політичні; радикальні; еколого-етичні групи; групи за способом життя; нетрадиційно-релігійні групи; групи за інтересами. Характерні особливості неформальних субкультур. Психологічні чинники формування неформальних субкультур. Специфіка вивчення та типологізація молодіжних субкультур у працях: Брейка М.; Едвардса Ю.; Манхейма Л.; Парсонса Т.; Блекмена С.; Хебдіджа Д. та ін.

РОЗДІЛ 2

МОЛОДІЖНІ СУБКУЛЬТУРИ В ДОБУ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Тема 3. Музичні, творчо-іміджеві, спортивні субкультури

Музичні субкультури: загальна характеристика. Групи музичних субкультур: віртуальні; віртуально-реальні; реальні. Творчо-іміджеві субкультури. Світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення: хіппі; бітломани; хіп-хопери; рокери; металісти; толкієністи; емо; фріки; фури; байкери; райтери. Загальна характеристика субкультури аніме: мова, стиль та спосіб дій, світогляд, рольова специфіка. Феномен манга в сучасному соціокультурному просторі. Роль косплеїв у субкультурі аніме Спортивні субкультури: футбольні хулігани.

Практичне заняття № 1: Субкультура аніме

Тема 4. Кримінальні, анархістські, нетрадиційні релігійні субкультури

Зв'язок девіантної поведінки та молодіжних субкультур. Кримінальні субкультури: специфіка формування та поширення. ПВК «Редан». Мова, стиль та спосіб дій, світогляд, специфіка проявів делінквентної поведінки: панки; скінхеди; офніки. Нетрадиційні релігійні субкультури: загальна характеристика. Різновиди нетрадиційних релігійних субкультур. Сатаністи: світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення.

Практичне заняття № 2: Злочинність і молодіжні субкультури: панки, скінхеди, офніки

Тема 5. Гедоністично-розважальні субкультури. Субкультури онлайн-середовища

Гедоністично-розважальні субкультури: загальна характеристика. Основні різновиди гедоністично-розважальних субкультур. Субкультура мажорів – «золотої молоді»: загальна характеристика. Етапи формування субкультури мажорів в Україні. Субкультура рейверів : загальна характеристика. Рейв-культура в Україні та за кордоном: спільне та відмінне. Субкультура рейверів у ЗМІ: специфіка трансляції образу. Субкультура мажорів у ЗМІ: специфіка трансляції образу. Субкультура гламуру: загальна характеристика. Репрезентації субкультури гламуру в ЗМІ, кінематографі, Інтернет-просторі: загальні тенденції та стереотипи. Субкультура хакерів: загальна характеристика. Різновиди хакерів: спільне та відмінне. Особливості репрезентації субкультури хакерів в ЗМІ, кінематографі, літературі, музиці тощо. Субкультура геймерів: загальна характеристика. Субкультура геймерів та кіберспорт: NAVI. Деструктивні онлайн-субкультури і їх вплив на соціум. Інтернет-субкультури. Деструктивні інтернет-комунікації як загрози для суспільства.

Практичне заняття № 3: Субкультура мажорів: pro et contra;

Практичне заняття № 4: Субкультура гламуру;

Практичне заняття № 5: Молодіжні субкультури в онлайн-середовищі.

Тема 6. Молодіжні субкультури у вітчизняному соціокультурному просторі

Періодизація виникнення молодіжних субкультур в Україні. Сучасні молодіжні субкультури на теренах України. Українська молодь як соціокультурний феномен. Специфіка формування молодіжних субкультур в Україні на сучасному етапі розвитку. Різновиди вітчизняних молодіжних субкультур.

Практичне заняття № 6: Молодіжні субкультури у вітчизняному інформаційному просторі.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні аспекти дослідження молодіжних субкультур												
Тема 1. Молодіжні субкультури: особливості визначення,	8	2				6						

специфіка виникнення, критерії вивчення												
Тема 2. Типологія молодіжних рухів та субкультур	8	2				6						
Разом за розділом 1	16	4				12						
Розділ 2. Молодіжні субкультури в добу цивілізаційної глобалізації												
Тема 3. Музичні, творчо-іміджеві, спортивні субкультури	16	4	2			10						
Тема 4. Кримінальні, анархістські, нетрадиційні релігійні субкультури	18	2	2			14						
Тема 5. Гедоністично- розважальні субкультури. Субкультури онлайн- середовища	20	6	6			8						
Тема 6. Молодіжні субкультури у вітчизняному соціокультурному просторі	20	2	2			16						
Разом за розділом 2	74	14	12			48						
Усього	90	18	12			60						

3. ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми
1.	Субкультура аніме	2
2.	Злочинність і молодіжні субкультури: панки, скінхеди, офніки	2
3.	Субкультура мажорів: pro et contra	2
4.	Субкультура гламуру	2
5.	Молодіжні субкультури в онлайн-середовищі	2
6.	Молодіжні субкультури у вітчизняному інформаційному просторі	2
	Усього:	12

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин для денної форми
1.	Молодь і субкультури: специфіка взаємовпливів	6

2.	Молодіжні субкультури: зарубіжний вимір досліджень	6
3.	Різновиди музичних, творчо-імідажних та спортивних субкультур	10
4.	Специфіка нетрадиційних релігійних субкультур	14
5.	Особливості субкультури рейверів	8
6.	Різновиди молодіжних субкультур на теренах сучасної України	16
	Усього:	60

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Методи навчання

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти при вивченні дисципліни передбачаються такі методи: індуктивні та дедуктивні методи, проблемний виклад, пояснювально-ілюстративний (візуальний супровід – демонстрація ілюстрацій, відео та аудіофрагментів), репродуктивний; частково-пошуковий (пошук та аналіз джерел, фахової літератури, відео та аудіоматеріалів з відповідної теми тощо); проєктно-орієнтований – підготовка доповідей з візуальним супроводом. У процесі підготовки фахівців застосовується також комбінування традиційних інформативних і нових соціально-психологічних методів – дискусійних методів, професійно-орієнтовані ділові ігри (рольові ігри, імітаційні вправи), методи активного навчання (аналіз конкретних ситуацій, розв’язання проблемних задач, інтерактивні методи, технологія «мозкового штурму» тощо.

Форми контролю

Фронтальне опитування на лекційному / практичному занятті. Виступ із повідомленням/повіддю на практичному занятті. Письмовий залік.

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний контроль	Контроль виконання завдань до практичних занять
2.	Періодичний контроль	Опитування за вивченим матеріалом, взаємоконтроль (підготовка питань здобувач/здобувач)
3.	Самостійна робота	Контроль виконання завдань до самостійної роботи
4.	Підсумковий контроль	Залік

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточна успішність						Залік	Усього
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
5	5	10	10	20	10	40	100

Робота на практичних заняттях – 30 балів (6 практичних занять по 5 балів);

Самостійна робота – 30 балів (до кожної теми одна самостійна робота по 5 балів);

Підсумковий контроль (залік) – 40 балів.

Усього: 100 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

III. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 3. Музичні, творчо-іміджеві, спортивні субкультури

Практичне заняття 1: Субкультура аніме (2 год.)

Мета: Сформувати уявлення про особливості формування та репрезентації субкультури аніме в соціокультурному просторі.

Форма виконання: одноосібна доповідь з презентацією за обраним питанням.

Кількість балів, яку можна отримати на практичному заняття: 5 балів.

Запитання:

1. Загальна характеристика субкультури аніме: мова, стиль та спосіб дій, світогляд, рольова специфіка.
2. Феномен манга в сучасному соціокультурному просторі.
3. Роль косплеїв у субкультурі аніме.

Література:

1. Березовська Л., Пелепей А. Вплив аніме культури на формування Я-концепції особистості // Вісник Національного університету оборони України. 2023. С. 27-33.
2. Гардабхадзе І.А. Фактори впливу молодіжних субкультур на соціально-комунікативну функцію костюму // Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство. 2017. № 37. С. 277-292.
3. Донцова О. Сленг субкультури аніме: джерела запозичення і зв'язки з іншими субкультурами // Мовний простір слов'янського світу: тези доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. Студентів, аспірантів і молодих учених (26 травня 2017). С. 32-34.
4. Кравець О.І. Соціолект субкультури аніме в лінгвокультурному середовищі Японії // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2020. № 45. Т. 2. С. 82-86.

5. Малюга М.М. Хікікоморі як соціокультурний феномен у Японії // Допрофільна підготовка учнів у сучасній гімназії: стан, перспективи: зб. тез Всеукр. наук.-практ. семінару. С. 35-40 // <http://surl.li/uhwmrr>.
6. Маринченко Л.Д. Проблема створення історичної та міфологічної дійсності в аніме // Історіосфера: мат. 17 наук. конф. викладачів, здобувачів вищої освіти та молодих учених Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського (8-9 квітня 2022). Одеса: ПНПУ імені К.Д. Ушинського, 2022. С. 41-46.
7. Мельничук В. Гра, що стає життям: хто такі українські косплеєри // Українська правда. 20 січня 2017 // <https://cutt.ly/XenECw23>
8. Фесун С.Є. Молодіжні субкультури: за і проти. Матеріали. Черкаси: Б.в., 2015. 266 с. (див. С. 4-124).

Тема 4. Кримінальні, анархістські, нетрадиційні релігійні субкультури

Практичне заняття 2: Злочинність і молодіжні субкультури: панки, скінхеди, офніки (2 год.)

Мета: На прикладі субкультур панків та скінхедів сформувані уявлення про особливості побутування в соціумі злочинних субкультур.

Форма виконання: одноосібна доповідь з презентацією за обраним питанням.

Кількість балів, яку можна отримати на практичному занятті: 5 балів.

Запитання:

1. Субкультура панків: мова, стиль та спосіб дій, світогляд, специфіка проявів делінквентної поведінки.
2. Субкультура скінхедів: мова, стиль та спосіб дій, світогляд, специфіка проявів делінквентної поведінки.
3. Офніки: мова, стиль та спосіб дій, світогляд, специфіка проявів делінквентної поведінки.
4. Злочинна субкультура мова, стиль та спосіб дій, світогляд, специфіка проявів делінквентної поведінки (на вибір здобувача освіти).

Література:

1. Іванченко Л.І. Молодіжні субкультури у сучасному світі // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. 2016. Вип 20 (1). С. 201-210.
2. Молодіжні субкультури або неформали: погляд на проблему / упоряд.: Л.Л.Харлецька. Полтава : ПОІППО, 2008. 53 с.
3. Онищук С. Молодіжна субкультура київських панків // Етнічна історія народів Європи. 2012. Вип. 37. С. 99-103.
4. Радзієвський В.О. Кримінальна субкультура молоді як соціокультурне явище // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2011. № 3. С. 176-180.
5. Степанова О.А. Молодіжне угруповання скінхедів: соціальний портрет субкультури // Педагогічні науки. 2011. № 1 (59). С. 379-385.
6. Товканець О. Молодіжна субкультура і девіантна поведінка // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2011. Вип. 22. С. 170-172.
7. Фесун С.Є. Молодіжні субкультури: за і проти. Матеріали. Черкаси: Б.в., 2015. 266 с. (див. С. 4-124).

Тема 5. Гедоністично-розважальні субкультури

Практичне заняття 3: Субкультура мажорів: pro et contra (2 год.)

Мета: Сформувати уявлення про особливості формування та соціальну роль субкультури мажорів.

Форма виконання: одноосібна доповідь з презентацією за обраним питанням.

Кількість балів, яку можна отримати на практичному заняття: 5 балів.

Запитання:

1. Субкультура мажорів – «золотої молоді»: загальна характеристика.
2. Етапи формування субкультури мажорів в Україні.
3. Субкультура мажорів у ЗМІ: специфіка трансляції образу.

Література:

1. Губарева Г.А., Руснак К.С. Образ золотої молоді в дискурсі українських засобів масової комунікації: лінгвопрагматичний вимір // Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. 2015. № 72. С. 10-13.
2. Католик Г.В., Софінська Г.В. Ціннісні орієнтації сучасної «золотої молоді» // Актуальні проблеми психології. 2014. Вип. 37. Т. 7. С. 86-96.
3. Фесун С.Є. Молодіжні субкультури: за і проти. Матеріали. Черкаси: Б.в., 2015. 266 с. (див. С. 4-124).

Тема 5. Гедоністично-розважальні субкультури

Практичне заняття 4: Субкультура гламуру (2 год.)

Мета: Сформувати уявлення про особливості формування та побутування субкультури гламуру в сучасному соціокультурному просторі.

Форма виконання: одноосібна доповідь з презентацією за обраним питанням.

Кількість балів, яку можна отримати на практичному заняття: 5 балів.

Запитання:

1. Субкультура гламуру: загальна характеристика.
2. Репрезентації субкультури гламуру в ЗМІ, кінематографі, Інтернет-просторі: загальні тенденції та стереотипи.
3. Репрезентації субкультури гламуру в літературі та кінематографі: загальні тенденції та стереотипи.
4. Репрезентації субкультури гламуру в Інтернет-просторі: загальні тенденції та стереотипи.
5. Субкультура гламуру та треш моделі: специфіка протиставлення.

Література:

1. Безугла Р. Візуальні образи в сучасному науковому дискурсі. Гламур як візуально-образна репрезентація // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2018. С. 11-16.
2. Денисюк Ж.З. Феномен гламуру масової культури як засіб конструювання уявних ідентичностей // Міжнародний вісник : Культурологія. Філологія. Музикознавство. 2016. Вип. 1 (6). С. 26-30.

3. Перехрест С. Соціокультурний феномен сучасного гламуру // Сучасні соціокультурні процеси: компетентісно-аксіологічний аспект: Зб. мат. IV Всеукр. наук.-практ. конф. (10-11 листопада 2022). Полтава : ПНПУ імені В.Г.Короленка, 2022. С. 142-146.
4. Фесун С.Є. Молодіжні субкультури: за і проти. Матеріали. Черкаси: Б.в., 2015. 266 с. (див. С. 4-124).
5. Юхимик Ю. Гламур: симулятивна сутність феномену // Гілея. 2013. Вип. 73 (6) // <https://cutt.ly/senLTYri>

Тема 5. Гедоністично-розважальні субкультури

Практичне заняття 5: Молодіжні субкультури в онлайн-середовищі (2 год.)

Мета: Сформувати уявлення про формування та побутування молодіжних субкультур в онлайн-середовищі.

Форма виконання: одноосібна доповідь з презентацією за обраним питанням.

Кількість балів, яку можна отримати на практичному заняття: 5 балів.

Запитання:

1. Субкультура хакерів: загальна характеристика.
2. Різновиди хакерів: спільне та відмінне.
3. Особливості репрезентації субкультури хакерів в ЗМІ, кінематографі, літературі, музиці тощо.
4. Субкультура геймерів: загальна характеристика.
5. Субкультура геймерів та кіберспорт: NA VI.
6. Деструктивні онлайн-субкультури і їх вплив на соціум.

Література:

1. Фесун С.Є. Молодіжні субкультури: за і проти. Матеріали. Черкаси: Б.в., 2015. 266 с. (див. С. 4-124).
2. Чайка Г.В. Новий культурологічний чинник: комп'ютерні ігри // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. 2007. № 3 (5). С. 423-432.
3. Чайка Г.В. Позитивні впливи комп'ютерних ігор // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. Психологія обдарованості. 2019. Вип. 16. Т. 4. С. 269-278.
4. Щербина В.Л. Соціалізація особистості у субкультурі геймерських онлайн-спільнот // Перспективи. 2016. № 1. С. 133-137.
5. Щербина О.В. Ціннісні засади орієнтацій ігрових онлайн-спільнот // Соціальні технології. Актуальні проблеми теорії та практики. 2011. Вип. 52. С. 126-133.

Тема 6. Молодіжні субкультури у вітчизняному соціокультурному просторі

Практичне заняття 6: Молодіжні субкультури у вітчизняному інформаційному просторі (2 год.)

Мета: Сформувати уявлення про специфіку репрезентації молодіжних субкультур у вітчизняному інформаційному просторі.

Форма виконання: опрацюйте усі запитання, на одне з них створіть допис-огляд для умовного онлайн-видання. Текстовий матеріал має супроводжуватись ілюстраціями. Одноосібна презентація виконаного завдання.

Кількість балів, яку можна отримати на практичному заняття: 5 балів.

Запитання:

1. Популярні молодіжні субкультури в Україні: до чого прагне сучасна молодь?
2. Інтернет-субкультури: що нового?
3. Тема на вибір здобувача вищої освіти.

Література:

1. Будакова А. Молодіжні субкультури в сучасній Україні // Науковий вимір соціально-педагогічних проблем сьогодення: Зб. мат. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Ніжин, 21 травня 2024) / за ред. О.В.Лісовця, С.О.Борисюк. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2024. С. 141-143.
2. Глінська В. Молодіжні субкультури в сучасній Україні // Візуальне мистецтво, соціальна культура, комунікація: традиції та сучасність: Матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Черкаси, 28 березня 2024). Черкаси: ЧДБК, 2024. С. 8-9.
3. Мамроцька О.А., Аганіязова О. Сучасні молодіжні субкультури як один з аспектів формування громадянської відповідальності української молоді // Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття: мат. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 11-13 жовтня 2018) / за наук. ред. О.Б.Каламан. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2024. С. 269-272.
4. Мороз Т., Пінцак В. Молодіжні субкультури: особливості спілкування в сучасному інформаційному просторі // Актуальні питання суспільно-гуманітарних наук та історії медицини: Зб. мат. II Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 17-18 березня 2022). Чернівці: Буковинський державний медичний університет, 2022. С. 41-44.
5. Черкасова Т.А. Ціннісні орієнтації в сучасному українському суспільстві. Молодіжні субкультури // Тенденції сучасної науки: мат. XI Міжнар. наук.-практ. конф. (Великобританія, 30 травня – 07 червня 2016) / Великобританія : Science and Education Ltd, 2016. С. 1-13.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота – це різноманітні види індивідуальної і колективної діяльності здобувачів вищої освіти, які здійснюються в позааудиторний час за завданнями викладача, під його керівництвом, але без його безпосередньої участі.

У відповідності до структури навчальної дисципліни кожна тема змістового розділу включає в себе самостійне вивчення матеріалу. Останнє націлене на розвиток у здобувачів вищої освіти самостійності у пізнавальній діяльності, оволодінні знаннями, застосуванні отриманих знань не тільки у навчанні, а й у подальшій професійній діяльності. Оволодіння навичками планування та функціональної, успішної реалізації самостійної роботи є важливим з огляду на концепцію «Навчання упродовж усього життя» як істотного елемента Зони європейської вищої освіти. Самостійна робота та робота на практичних, семінарських заняттях спрямована на оволодіння *soft skills* (т. зв. «м'якими навичками», «соціальними навичками», «універсальними навичками» чи «навичками успішності»), що дозволяють випускникам ХДАК у перспективі бути успішними на своєму робочому місці. До *soft skills* зараховують навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості дедлайнів, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше.

Тема 1. Молодь і субкультури: специфіка взаємовпливів

Самостійна робота здобувачів вищої освіти: 6 год.

Мета: Сформувати уявлення про специфіку впливу субкультур на дозвілля та самореалізацію молоді.

Форма виконання: підготуйте доповідь (тези) та супровідну презентацію, які містять відповіді на три запитання, які сформульовані нижче.

Кількість балів, яку можна отримати за виконання самостійної роботи: 5 балів.

Запитання:

1. Роль субкультур в молодіжному дозвіллі.
2. Вплив субкультур на самореалізацію та самопрезентацію молоді.
3. Конструктивний та деструктивний вплив субкультур на молодь.

Література:

1. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Дозвіллезнавство: навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 208 с. (див. С. 65-84).
2. Лисенко О.В., Карпова І.Г. Вплив субкультури на формування особистості молодшої людини // Новітні технології сучасного суспільства (НТСС-2021): II Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернігів, 17 грудня 2021): тези доповідей: у 2 ч. Ч. 1. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. С. 71-73.
3. Сапожникова Ю. Молодіжні субкультури як прояв особистості // Збірник наукових праць викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів фізико-математичного факультету // ПНПУ імені В.Г. Короленка / редкол. Ю. Д. Москаленко та ін. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2014. С.374-375.
4. Сурвілайте Д.В. Молодіжні субкультури: сутність та особливості функціонування // Актуальні проблеми політики. 2013. Вип. 50. С. 287-292.
5. Товста С.П. Сучасна молодіжна субкультура та її вплив на соціум // Молодь: освіта, наука, духовність. Youth: education, science, spirituality: тези доповідей XV Всеукр. наук. конф. (Київ, 17-19 квітня, 2018). Київ : Університет «Україна», 2017. С. 426-427.
6. Фесун С.Є. Молодіжні субкультури: за і проти. Матеріали. Черкаси: Б.в., 2015. 266 с. (див. С. 4-124).

Тема 2. Молодіжні субкультури: зарубіжний вимір досліджень

Самостійна робота здобувачів вищої освіти: 6 год.

Мета: Сформувати уявлення про специфіку вивчення та типологізації молодіжних субкультур у зарубіжному науковому просторі.

Форма виконання: оберіть одну з праць зарубіжних науковців, які досліджували феномен субкультур та зазначте основні визначення молодіжних субкультур, їх типологію, основні проблемні питання, які висвітлює автор.

Кількість балів, яку можна отримати за виконання самостійної роботи: 5 балів.

Запитання:

1. Специфіка вивчення та типологізація молодіжних субкультур у працях:

- Брейка М.;
- Едвардса Ю.;
- Манхейма Л.;
- Парсонса Т.;
- Блекмена С.;
- Хебдіджа Д.;
- на вибір здобувача.

Література:

1. Brake M. The sociology of youth culture and youth subculture: Sex and drugs and rock'n'roll? Routledge ; Kegan Paut, 1980. 204 p.
2. Edwards Y., Oakley R., Carey S. Street life cthnieity and social policy // The crowd in contemporary Britain / ed. By G. Gaskell, R. Benewick. London : Sage, 1987. P. 123-154.
3. Mannheim K. The problem of generations // Essays on the Sosiology of Knowledge. London, 1952. 292 p.
4. Parsons T. Youth in the Context of American Society // Dalls. 1962. Vol. 91. P. 97-123.
5. Blackman S. Subculture Theory: an historical and contemporary assessment of the concept for understanding deviance // Deviant Behavior. 2014. 35 (6). pp. 496-512 // <https://cutt.ly/teOTZyOd>
6. Hebdige D. Subculture the meaning of style. London – New York, 1979. 195 p.
7. Радзієвський В.О. Молодіжні субкультури: до проблеми класифікації // Мистецтвознавчі записки. 2013. Вип. 23. С. 153-160.

Тема 3. Різновиди музичних, творчо-іміджевих та спортивних субкультур

Самостійна робота здобувачів вищої освіти: 10 год.

Мета: Сформувати уявлення про особливості формування та репрезентації музичних, творчо-іміджевих та спортивних субкультур в соціокультурному просторі.

Форма виконання: опрацюйте усі запитання, на одне з них підготуйте доповідь з презентацією.

Кількість балів, яку можна отримати за виконання самостійної роботи: 5 балів.

Запитання:

1. Субкультура хіппі: світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення.
2. Субкультура бітломанів: світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення.
3. Субкультура хіп-хоперів: світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення.
4. Субкультура рокерів: світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення.
5. Субкультура металістів: світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення.
6. Субкультура готів: світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення.
7. Субкультура толкієністів: світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення.
8. Субкультура емо: світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення.

9. Субкультура фріків: світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення.
10. Субкультура фури: світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення.
11. Субкультура байкерів: світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення.
12. Субкультура на вибір здобувача: світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення.

Література:

1. Гардабхадзе І.А. Фактори впливу молодіжних субкультур на соціально-комунікативну функцію костюму // Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство. 2017. № 37. С. 277-292.
2. Кізіма М.З. Поп-музика в контексті молодіжної музичної субкультури // Якість освіти в умовах глобалізації світового освітнього простору: мат. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 01 жовтня 2021). Дніпро : Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, 2021. С. 25-29.
3. Левчук Я.М. Роль музики у формуванні молодіжних субкультурних об'єднань // Імідж сучасного педагога. 2019. Вип. 3 (186). С. 86-89.
4. Лозинська Х. Костюм молодіжних субкультур в Україні другої половини ХХ ст. // Вісник Львівської національної академії мистецтв. Вип. 22. С. 303-306 // <http://surl.li/hbfpxt>
5. Ляховець Л.О., Шпеко Ю.С. Особливості соціальних уявлень молоді про представників готичної субкультури // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Психологічні науки. 2015. Вип. 128. С. 165-170.
6. Молодіжні субкультури або неформали: погляд на проблему / упоряд.: Л.Л.Харлецька. Потава : ПОШПО, 2008. 53 с.
7. Онищук С. Молодіжна субкультура стрейт-едж в Україні // Етнічна історія народів Європи. 2009. Вип. 30. С. 88-92.
8. Радзієвський В.О. Сучасні музичні субкультури у контексті субкультурології // Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2012. Вип. 18 (1). С. 214-219.
9. Степова Ю.О. Молодіжна субкультура. Готи // Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених: мат. П'ятої всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса, 15 листопада, 2019). Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2019. С. 295-298.
10. Фесун С.Є. Молодіжні субкультури: за і проти. Матеріали. Черкаси: Б.в., 2015. 266 с. (див. С. 4-124).

Тема 4. Специфіка нетрадиційних релігійних субкультур

Самостійна робота здобувачів вищої освіти: 14 год.

Мета: Сформувати уявлення про особливості формування та репрезентації нетрадиційних релігійних субкультур.

Форма виконання: опрацюйте усі запитання, на одне з них підготуйте доповідь з презентацією.

Кількість балів, яку можна отримати за виконання самостійної роботи: 5 балів.

Запитання:

1. Нетрадиційні релігійні субкультури: загальна характеристика.
2. Різновиди нетрадиційних релігійних субкультур.
3. Сатаністи: світогляд, цінності, іміджеві особливості, мова, соціокультурні роль і значення.
4. Характеристика нетрадиційної релігійної субкультури (на вибір здобувача освіти).

Література:

1. Гринько О.А. Щодо впливу ідеології та практики сатанізму на формування молодіжної субкультури // Гілея. 2020. Вип. 152 (1). С. 122-126.
2. Коваленко Е.А. Нові релігійні течії як девіація // The Journal of VN Karazin Kharkiv National University. Series «Theory of Culture and Philosophy of Science». 2014. № 1142. С. 81-88.
3. Молодіжні субкультури або неформали: погляд на проблему / упоряд.: Л.Л.Харлецька. Потава : ПОППО, 2008. 53 с.
4. Фесун С.Є. Молодіжні субкультури: за і проти. Матеріали. Черкаси: Б.в., 2015. 266 с. (див. С. 4-124).

Тема 5. Особливості субкультури рейверів

Самостійна робота здобувачів вищої освіти: 8 год.

Мета: Сформувати уявлення про особливості формування та репрезентації субкультури рейверів.

Форма виконання: опрацюйте усі запитання, на одне з них підготуйте доповідь з презентацією.

Кількість балів, яку можна отримати за виконання самостійної роботи: 5 балів.

Запитання:

1. Субкультура рейверів : загальна характеристика.
2. Рейв-культура в Україні та за кордоном: спільне та відмінне.
3. Субкультура рейверів у ЗМІ: специфіка трансляції образу.

Література:

1. Фесун С.Є. Молодіжні субкультури: за і проти. Матеріали. Черкаси: Б.в., 2015. 266 с. (див. С. 4-124).
2. Неплій А. Культура рейву в Україні: релакс для військових та європейців // Kyiv Post. 2023. 12 // <https://cutt.ly/IenKZxVy>
3. OUT OF SIGHT, OUT OF MIND: An Analysis of Rave culture. Copyright Helen Evans, Wimbledon School of Art, London, 1992 // <https://cutt.ly/SenKB5M4>
4. Hodgson T., Viashchenko D. Rave culture as resistance in Ukraine and beyond // Shado. Literature for Liberation. 2022. October 21 // <https://cutt.ly/XenK027S>
5. Hutson S.R. Technoshamanism: Spiritual healing in the rave subculture // Popular Music & Society, 1999 // <https://cutt.ly/5enK4GEy>

Тема 6. Різновиди молодіжних субкультур на теренах сучасної України

Самостійна робота здобувачів вищої освіти: 16 год.

Мета: Сформувати уявлення про різновиди молодіжних субкультур у вітчизняному соціокультурному просторі.

Форма виконання: опрацюйте усі запитання, на одне з них підготуйте доповідь з презентацією.

Кількість балів, яку можна отримати за виконання самостійної роботи: 5 балів.

Запитання:

1. Українська молодь як соціокультурний феномен.
2. Специфіка формування молодіжних субкультур в Україні на сучасному етапі розвитку.
3. Різновиди вітчизняних молодіжних субкультур.

Література:

1. Будакова А. Молодіжні субкультури в сучасній Україні // Науковий вимір соціально-педагогічних проблем сьогодення: Зб. мат. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Ніжин, 21 травня 2024) / за ред. О. В. Лісовця, С. О. Борисюк. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2024. С. 141-143.
2. Глінська В. Молодіжні субкультури в сучасній Україні // Візуальне мистецтво, соціальна культура, комунікація: традиції та сучасність: Матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Черкаси, 28 березня 2024). Черкаси: ЧДБК, 2024. С. 8-9.
3. Мамроцька О.А., Аганіязова О. Сучасні молодіжні субкультури як один з аспектів формування громадянської відповідальності української молоді // Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття: мат. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 11-13 жовтня 2018) / за наук. ред. О.Б.Каламан. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2024. С. 269-272.
4. Черкасова Т.А. Ціннісні орієнтації в сучасному українському суспільстві. Молодіжні субкультури // Тенденції сучасної науки: мат. XI Міжнар. наук.-практ. конф. (Великобританія, 30 травня – 07 червня 2016) / Великобританія : Science and Education Ltd, 2016. С. 1-13.
5. Чугаєвська Л.В. Сучасні вияви молодіжної субкультури // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. 2011. Вип. 7. С. 51-58.

3. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОЇ ФОРМИ КОНТРОЛЮ

1. Визначення поняття «субкультура» та «молодіжна субкультура».
2. Специфіка досліджень «молодіжних субкультур».
3. Типи молодіжних субкультур. Передумови виникнення.
4. Роль субкультур в молодіжному дозвіллі.
5. Вплив субкультур на самореалізацію та самопрезентацію молоді.
6. Конструктивний та деструктивний вплив субкультур на молодь.
7. Типологізація молодіжних субкультур.
8. Музичні субкультури: загальна характеристика.
9. Творчо-іміджеві субкультури: загальна характеристика.
10. Спортивні субкультури: загальна характеристика.
11. Субкультура хіппі: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
12. Субкультура бітломанів: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
13. Субкультура хіп-хоперів: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
14. Субкультура райтерів (графітістів): світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
15. Субкультура рокерів: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.

16. Субкультура металістів: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
17. Субкультура готів: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
18. Субкультура готів: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
19. Субкультура толкієністів: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
20. Субкультура емо: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
21. Субкультура фріків: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
22. Субкультура фури: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
23. Субкультура байкерів: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
24. Субкультура байкерів: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
25. Субкультура аніме: мова, стиль та спосіб дій, світогляд, рольова специфіка.
26. Зв'язок девіантної поведінки та молодіжних субкультур.
27. Кримінальні субкультури: загальна характеристика.
28. Нетрадиційні релігійні субкультури: загальна характеристика.
29. Різновиди нетрадиційних релігійних субкультур.
30. Субкультура панків: мова, стиль та спосіб дій, світогляд, специфіка проявів делінквентної поведінки.
31. Субкультура скінхедів: мова, стиль та спосіб дій, світогляд, специфіка проявів делінквентної поведінки.
32. Офніки: мова, стиль та спосіб дій, світогляд, специфіка проявів делінквентної поведінки.
33. Гедоністично-розважальні субкультури: загальна характеристика.
34. Інтернет-субкультури.
35. Деструктивні інтернет-комунікації як загрози для суспільства.
36. Субкультура мажорів – «золотої молоді»: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
37. Субкультура гламуру: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
38. Субкультура рейверів: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
39. Субкультура хакерів: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
40. Субкультура геймерів: світогляд, цінності, імідж, мова, соціокультурні роль і значення.
41. Періодизація виникнення молодіжних субкультур в Україні.
42. Специфіка формування молодіжних субкультур в Україні на сучасному етапі розвитку.
43. Різновиди вітчизняних молодіжних субкультур.

4. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна

1. Гурова І.В. Теорія субкультури у науковому напрямі Cultural Studies та її розвиток у культурологічному дискурсі // Питання культурології. Вип. 39. С. 21-31.
2. Зражевська Н. Культура і субкультура: стосунки взаємозалежності // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Культурологія. 2012. Вип. 10. С. 18-28.
3. Красноп'яров П. Феномен інтернет-субкультур: філософсько-антропологічний аналіз // Схід. 2016. № 2 (142). С. 74-78.
4. Лазуренко Ю.М. Молодіжні субкультури як агент політичної соціалізації сучасної молоді // Гілея: науковий вісник. 2014. Вип. 89. С. 383-385.
5. Левчук Я. Молодіжні субкультури в контексті суспільно-історичного розвитку // Нова педагогічна думка. 2018. № 3. С. 139-142.
6. Сінкевич О.Б. Молодіжні субкультури як «культури самоідентифікації» в сучасну добу // Гілея: науковий вісник. 2014. Вип. 84. С. 289-293.

Допоміжна

7. Blackman S. Subculture Theory: an historical and contemporary assessment of the concept for understanding deviance // *Deviant Behavior*. 2014. 35 (6). pp. 496-512 // <http://surl.li/wmwfbu>
8. Brake M. The sociology of youth culture and youth subculture: Sex and drugs and rock'n'roll? Routledge ; Kegan Paut, 1980. 204 p.
9. Chused R. Moral Rights: The Anti-Rebellion Graffiti Heritage of 5Pointz // *COLUMBIA JOURNAL OF LAW & THE ARTS*. 2018. P. 583-639 // <https://cutt.ly/jLsDOPq> [дата звернення: 08.07.2022].
10. Clarke J., Hall S., Jefferson T., Roberts B. Subcultures, cultures and class // *Ankara Üniversitesi Açık Ders Malzemeleri* // <http://surl.li/qvsbxs>
11. Edwards Y., Oakley R., Carey S. Street life ethnecity and social policy // *The crowd in contemporary Britain* / ed. By G. Gaskell, R. Benewick. London : Sage, 1987. P. 123-154.
12. Gómez M. A. The Writing on Our Walls: Finding Solutions Through Distinguishing Graffiti Art from Graffiti Vandalism // *University of Michigan Journal of Law Reform*. 1993. Volume 26. P. 633-707 // <https://cutt.ly/CLdQJfo> [дата звернення: 08.07.2022].
13. Hebdige D. *Subculture the meaning of style*. London – New York, 1979. 195 p.
14. Hodgson T., Viashchenko D. Rave culture as resistance in Ukraine and beyond // *Shado. Literature for Liberation*. 2022. October 21 // <https://cutt.ly/XenK027S>
15. Hutson S.R. Technoshamanism: Spiritual healing in the rave subculture // *Popular Music & Society*, 1999 // <https://cutt.ly/5enK4GEv>
16. Jameson D., Scott J. Street Art, Advertising and Ethics // <https://cutt.ly/bLa8d5y> [дата звернення: 08.07.2022].
17. Mannheim K. The problem of generations // *Essays on the Sociology of Knowledge*. London, 1952. 292 p.
18. *OUT OF SIGHT, OUT OF MIND: An Analysis of Rave culture*. Copyright Helen Evans , Wimbledon School of Art, London, 1992 // <https://cutt.ly/SenKB5M4>
19. Parsons T. Youth in the Context of American Society // *Dalls*. 1962. Vol. 91. P. 97-123.
20. Van Loon J. “Just writing your name?” An analysis of the spatial behaviour of graffiti writers in Amsterdam // *Belgeo Online*. 2014. 3. Online since 19 December 2014, connection on 10 December 2020 // <https://cutt.ly/jLfFepu> [дата звернення: 09.07.2022].
21. Youth subculture // <http://surl.li/skkcde>
22. Артёмов П.М. Субкультура футбольних хуліганів: особливості прояву та соціологічне вивчення на пострадянському просторі // *Соціологія*. 2005. С. 20-25 // <http://surl.li/lmdoaq>
23. Безугла Р. Візуальні образи в сучасному науковому дискурсі. Гламур як візуально-образна репрезентація // *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2018. С. 11-16.
24. Березовська Л., Пелепей А. Вплив аніме культури на формування Я-концепції особистості // *Вісник Національного університету оборони України*. 2023. С. 27-33.
25. Білецька О.О. Мовні субкультури сучасної молоді України // *Культура народів Причорномор'я*. 2012. № 225. 157-162.
26. Бойко Л.П. Соціокультурне значення молодіжних субкультур у сучасних реаліях // *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2019. № 2. С. 152-155.
27. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. *Дозвіллєвознавство: навч. посібник*. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 208 с. (див. С. 65-84).

28. Будакова А. Молодіжні субкультури в сучасній Україні // Науковий вимір соціально-педагогічних проблем сьогодення: Зб. мат. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Ніжин, 21 травня 2024) / за ред. О.В.Лісовця, С.О.Борисюк. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2024. С. 141-143.
29. Бурдяк В.І. Молодіжні субкультури: теоретичні та методологічні підходи до дослідження проблеми // Наукові праці МАУП. 2008. Вип. 3 (19). С. 153-159.
30. Васюк І.В. Молодіжні субкультури як феномен сучасного суспільства // Вісник Черкаського університету. 2019. № 2. С. 92-99.
31. Гардабхадзе І.А. Фактори впливу молодіжних субкультур на соціально-комунікативну функцію костюму // Вісник КНУКіМ. Серія: Мистецтвознавство. 2017. № 37. С. 277-292.
32. Глінська В. Молодіжні субкультури в сучасній Україні // Візуальне мистецтво, соціальна культура, комунікація: традиції та сучасність: Матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Черкаси, 28 березня 2024). Черкаси: ЧДБК, 2024. С. 8-9.
33. Глоба С.М., Макаренко А.В. Деякі історичні передумови виникнення молодіжної субкультури в Україні // Соціальна робота в сучасному суспільстві: тенденції, виклики, перспективи: мат. Всеукр. наук.-практ. конф. (Полтава, 28 лютого 2017). Київ : Університет «Україна», 2017. С. 22-25.
34. Голосна О.С. Молодіжні субкультури // Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: Матер. III Всеукр. наук.-метод. конф. (Шостка, 19 квітня 2018). Суми: СумДУ, 2018. С. 48.
35. Гринько О.А. Щодо впливу ідеології та практики сатанізму на формування молодіжної субкультури // Гілея. 2020. Вип. 152 (1). С. 122-126.
36. Грищенко Н. Типологізація молодіжних субкультур в сучасному суспільстві // Теоретичні, методичні та практичні проблеми історії, філософії, соціології, політології, правознавства // Зб. наук. пр. за мат. наук.-практ. конф. (Ізмаїл, 20 січня 2017). Ізмаїл : РВВ ІДГУ. С. 48-52.
37. Губарева Г.А., Руснак К.С. Образ золотої молоді в дискурсі українських засобів масової комунікації: лінгвопрагматичний вимір // Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. 2015. № 72. С. 10-13.
38. Денисюк Ж.З. Феномен гламуру масової культури як засіб конструювання уявних ідентичностей // Міжнародний вісник : Культурологія. Філологія. Музикознавство. 2016. Вип. 1 (6). С. 26-30.
39. Донцова О. Сленг субкультури аніме:джерела запозичення і зв'язки з іншими субкультурами // Мовний простір слов'янського світу: тези доп. III Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів і молодих учених (26 травня 2017). С. 32-34.
40. Злобіна О. Субкультури в студентських комунікаціях // Вісник КНУКіМ. Сер.: Соціальні комунікації. 2013. Вип. 1. С. 74-81.
41. Зражевська Н. Про діалог культури і субкультури // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Культурологія. 2012. Вип. 9. С. 341-343.
42. Іванченко Л.І. Молодіжні субкультури у сучасному світі // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. 2016. Вип 20 (1). С. 201-210.
43. Католик Г.В., Софінська Г.В. Ціннісні орієнтації сучасної «золотої молоді» // Актуальні проблеми психології.2014. Вип. 37. Т. 7. С. 86-96.
44. Кізима М.З. Поп-музика в контексті молодіжної музичної субкультури // Якість освіти в умовах глобалізації світового освітнього простору: мат. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпро, 01 жовтня 2021). Дніпро : Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, 2021. С. 25-29.

45. Коваленко Е.А. Нові релігійні течії як девіація // The Journal of VN Karazin Kharkiv National University. Series" Theory of Culture and Philosophy of Science". 2014. № 1142. С. 81-88.
46. Конопельський В.Я., Агапова К.В. Історико-правові передумови виникнення та розвитку неформальних молодіжних угруповань в Україні // Актуальні проблеми історико-правової науки. 2021. Вип. 3. Ч. 2. С. 89-95.
47. Кравець О.І. Соціолект субкультури аніме в лінгвокультурному середовищі Японії // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія. 2020. № 45. Т. 2. С. 82-86.
48. Кушнір Г. Сучасні молодіжні субкультури (деякі аспекти) // Збірник наукових праць викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів фізико-математичного факультету (до 95-річчя заснування Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г.Короленка). Полтава: АСМІ, 2009. С. 247-249.
49. Лагода О.М. Молодіжні субкультури та їх вплив на стилеутворення в дизайні одягу кінця ХХ століття // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2008. № 3. С. 65-71.
50. Левчук Я.М. Роль музики у формуванні молодіжних субкультурних об'єднань // Імідж сучасного педагога. 2019. Вип. 3 (186). С. 86-89.
51. Левчук Я.М. Суспільно-історичні передумови розвитку молодіжних субкультур // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. 2012. Вип. 29. С. 313-319.
52. Липецька О.Р., Слободянюк А.В. Риси молодіжної субкультури // ВНТУ. С. 1-4. // <http://surl.li/ebybmr>
53. Лисенко О.В., Карпова І.Г. Вплив субкультури на формування особистості молоді людини // Новітні технології сучасного суспільства (НТСС-2021): II Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернігів, 17 грудня 2021): тези доповідей: у 2 ч. Ч. 1. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. С. 71-73.
54. Лозинська Х. Костюм молодіжних субкультур в Україні другої половини ХХ ст. // Вісник Львівської національної академії мистецтв. Вип. 22. С. 303-306 // <http://surl.li/hbfpxt>
55. Ляховський А.М. Сленг у субкультурі футбольних фанатів // Культура і сучасність. 2018. № 1. С. 295-299.
56. Ляховець Л.О., Шпеко Ю.С. Особливості соціальних уявлень молоді про представників готичної субкультури // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Психологічні науки. 2015. Вип. 128. С. 165-170.
57. Малюга М.М. Хікікоморі як соціокультурний феномен у Японії // Допрофільна підготовка учнів у сучасній гімназії: стан, перспективи: зб. тез Всеукр. наук.-практ. семінару. С. 35-40 // <http://surl.li/uhwmrr>
58. Мамроцька О.А., Аганіязова О. Сучасні молодіжні субкультури як один з аспектів формування громадянської відповідальності української молоді // Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття: мат. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 11-13 жовтня 2018) / за наук. ред. О.Б.Каламан. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2024. С. 269-272.
59. Маринченко Л.Д. Проблема створення історичної та міфологічної дійсності в аніме // Історіосфера: мат. 17 наук. конф. викладачів, здобувачів вищої освіти та молодих учених Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського (8-9 квітня 2022). Одеса: ПНПУ імені К.Д. Ушинського, 2022. С. 41-46.

60. Мартинюк О.М. Генезис молодіжної субкультури: аналіз зарубіжних дослідницьких концепцій // Актуальні проблеми історії, теорії та практики. 2015. № 35. С. 95-103.
61. Мельничук В. Гра, що стає життям: хто такі українські косплеєри // Українська правда. 20 січня 2017 // <https://cutt.ly/XenECw23>
62. Міленіна М.М. Молодіжні субкультури: інтелектуалізація як механізм та технологія конструювання соціальних меж // Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2016. № 9. С. 62-66.
63. Молодіжні субкультури або неформали: погляд на проблему / упоряд.: Л.Л.Харлецька. Полтава : ПОППО, 2008. 53 с.
64. Мороз Т., Пінцак В. Молодіжні субкультури: особливості спілкування в сучасному інформаційному просторі // Актуальні питання суспільно-гуманітарних наук та історії медицини: Зб. мат. II Міжнар. наук.-практ. конф. (Чернівці, 17-18 березня 2022). Чернівці: Буковинський державний медичний університет, 2022. С. 41-44.
65. Онищук С. Молодіжна субкультура київських панків // Етнічна історія народів Європи. 2012. Вип. 37. С. 99-103.
66. Онищук С. Молодіжна субкультура стрейт-едж в Україні // Етнічна історія народів Європи. 2009. Вип. 30. С. 88-92.
67. Онищук С. Субкультури футбольних хуліганів в Україні // Етнічна історія народів Європи. 2008. Вип. 26. С. 158-164.
68. Парфенюк І.М. Феномен деструктивних комунікацій (на прикладі гри «Синій кит») // International Scientific and Practical Conference «WORLD SCIENCE». 2017. № 10 (26). Vol.4. P. 14-17.
69. Перехрест С. Соціокультурний феномен сучасного гламуру // Сучасні соціокультурні процеси: компетентісно-аксіологічний аспект: Зб. мат. IV Всеукр. наук.-практ. конф. (10-11 листопада 2022). Полтава : ПНПУ імені В.Г.Короленка, 2022. С. 142-146.
70. Радзівєвський В.О. Вікові субкультури: до питання систематизації // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2014. № 1. С. 56-62.
71. Радзівєвський В.О. Кримінальна субкультура молоді як соціокультурне явище // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2011. № 3. С. 176-180.
72. Радзівєвський В.О. Молодіжні субкультури: до проблеми класифікації // Мистецтвознавчі записки. 2013. Вип. 23. С. 153-160.
73. Радзівєвський В.О. Сучасні музичні субкультури у контексті субкультурології // Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2012. Вип. 18 (1). С. 214-219.
74. Радзівєвський О.В. Основні та другорядні субкультури України // Культура України. 2014. Вип. 46. С. 42-50.
75. Сапожникова Ю. Молодіжні субкультури як прояв особистості // Збірник наукових праць викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів фізико-математичного факультету // ПНПУ імені В.Г.Короленка / редкол. Ю.Д.Москаленко та ін. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2014. С.374-375.
76. Сокурєнко В.В. «Редан» як новий агресивний напрям молодіжної субкультури // Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України: мат. Всеукр. наук.-практ. конф. (Вінниця, 24 березня 2023). Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 182-184.
77. Станіславська К.І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури: монографія; вид. друге, перероб. і доп. Київ : НАКККіМ, 2016. 352 с.

78. Степанова О.А. Молодіжне угруповання скінхедів: соціальний портрет субкультури // Педагогічні науки. 2011. № 1 (59). С. 379-385.
79. Степова Ю.О. Молодіжна субкультура. Готи // Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених: мат. П'ятої всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса, 15 листопада, 2019). Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2019. С. 295-298.
80. Сурвілайте Д.В. Молодіжні субкультури: сутність та особливості функціонування // Актуальні проблеми політики. 2013. Вип. 50. С. 287-292.
81. Сушик Н.С. Сутність, елементи, особливості, класифікації, фактори формування субкультури підлітків: соціально-педагогічний аспект // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лемі Українки. Серія : Педагогічні науки. 2012. № 8. С. 160-164.
82. Товканець О. Молодіжна субкультура і девіантна поведінка // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2011. Вип. 22. С. 170-172.
83. Товста С.П. Сучасна молодіжна субкультура та її вплив на соціум // Молодь: освіта, наука, духовність. Youth: education, science, spirituality: тези доповідей XV Всеукр. наук. конф. (Київ, 17-19 квітня, 2018). Київ : Університет «Україна», 2017. С. 426-427.
84. Торушанко В.Р. Вплив урбанізації на формування молодіжних субкультур // Географія та туризм. 2012. Вип. 19. С. 311-316.
85. Устименко-Косоріч О.А. Масова музика як атрибут молодіжної культури середини ХХ століття: дис. на здоб. наук. ступ. канд. мист.: 26.00.01. Одеса: ОНПУ, 2008. 171 с.
86. Фесенко Г. Естетика публічного простору міста в контексті філософії суб'єкта творчості // Актуальні проблеми філософії та соціології. 2018. № 10. С. 157-160.
87. Фесун С.Є. Молодіжні субкультури: за і проти. Матеріали. Черкаси: Б.в., 2015. 266 с. (див. С. 4-124).
88. Чайка Г.В. Новий культурологічний чинник: комп'ютерні ігри // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. 2007. № 3 (5). С. 423-432.
89. Чайка Г.В. Позитивні впливи комп'ютерних ігор // Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України. Психологія обдарованості. 2019. Вип. 16. Т. 4. С. 269-278.
90. Черкасова Т.А. Ціннісні орієнтації в сучасному українському суспільстві. Молодіжні субкультури // Тенденції сучасної науки: мат. XI Міжнар. наук.-практ. конф. (Великобританія, 30 травня – 07 червня 2016) / Великобританія : Science and Education Ltd, 2016. С. 1-13.
91. Чугаєвська Л.В. Сучасні вияви молодіжної субкультури // Міжнародний науковий форум: соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. 2011. Вип. 7. С. 51-58.
92. Шапошникова І.В. Молодіжна субкультура в сучасному соціокультурному просторі // Грані. 2012. № 4 (84). С. 111-114.
93. Шевченко О.В. Молодіжна субкультура та «іміджеві маніфестації» // Питання культурології. 2014. Вип. 30. С. 158-168.
94. Шевчук Ю. Молодіжна субкультура як складова формування особистості підлітків: позитивні та негативні аспекти // Нова педагогічна думка. 2014. № 3. С. 76-79.
95. Щербина В.Л. Соціалізація особистості у субкультурі геймерських онлайн-спільнот // Перспективи. 2016. № 1. С. 133-137.

96. Щербина О.В. Ціннісні засади орієнтацій ігрових онлайн-спільнот // Соціальні технології. Актуальні проблеми теорії та практики. 2011. Вип. 52. С. 126-133.
97. Юхимик Ю. Гламур: симулятивна сутність феномену // Гілея. 2013. Вип. 73 (6) // <https://cutt.ly/senLTYri>

Інформаційні ресурси Інтернет

98. Бібліотека Харківської державної академії культури // URL: <http://lib-hdak.in.ua/>;
99. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: // <https://cutt.ly/seyFPUGy> ;
100. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. URL: // <http://library.univer.kharkov.ua/OpacUnicode/>
101. Харківська державна бібліотека імені В. Г. Короленка. URL: // <https://korolenko.kharkov.com/>

**МОЛОДІЖНІ СУБКУЛЬТУРИ:
КІНЕЦЬ ХХ – ПОЧАТОК ХХІ СТОЛІТТЯ**

Програма та навчально-методичні матеріали
з навчальної дисципліни

Галузь знань – 06 Журналістика
Спеціальність – 061 Журналістика
Освітньо-професійна програма – Соціальна та культурна журналістика
Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Розробник:
М.О. Жигайло – канд. культурології, старший викладач

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 27.11.2024 р. Формат 60x84/16.
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.

Адреса редакції і видавця:
ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057) 731-27-83. e-mail: rvv2000k@ukr.net.
Свідоцтво про держреєстрацію ДК №3274 від 04.09.2008 р.